

**Överumsskolan och fritidshemmet Ekorrens plan
mot diskriminering och kränkande behandling**

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Årskurs F-6

Ansvariga för planen

Rektor Roger Strandberg

Vår vision

Skolan och fritidshemmet ska främja likabehandling.

Vår vision är att all verksamhet genomförs så att alla kan vara med på allt utifrån sina förutsättningar. Personalen skapar förutsättningar för alla att vara med i verksamheten.

Personalen hjälper barnen att se varandra som individer, med likheter och olikheter.

Personalen arbetar aktivt med demokratifostran. Det handlar om att lyssna på varandras åsikter, låta alla komma till tals, turas om med lekar m.m. Personalen har ett genomtänkt förhållningssätt samt visar ett konsekvent och tydligt agerande för att skapa ett bra umgängesklimat i verksamheten.

Planen gäller från

2020-09-20

Planen gäller till

2021-09-20

Elevernas delaktighet

I varje klass/grupp ska likabehandlingsplanen diskuteras tillsammans med eleverna. Resultatet av diskussionerna utgör grunden för det fortsatta arbetet.

Planen är en regelbundet återkommande punkt på klassråd och elevråd som en del i arbetet med att följa upp och se över planen och de åtgärder som finns i den. Vi planerar att genomföra en trivselenkät några gånger per termin.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Föräldraenkäter som mäter åsikter om bl.a. trygghet, tillfredsställelse och delaktighet används (se nedan). Utvärdering sker även i samband med utvecklingssamtal och ligger tillsammans med enkäterna till grund för det fortsatta arbetet. Inför den årliga kvalitetsredovisningen av verksamheten genomförs föräldraenkäter vartannat år. Enkäten mäter bl.a. trygghet, tillfredsställelse och delaktighet.

Personalens delaktighet

Planen utvärderas, uppdateras och revideras varje läsår tillsammans med personalen.

Utvärdering sker tillsammans med personal årligen i samband med medarbetarsamtal. Efter analys av resultatet genomförs relevanta åtgärder. Detta bearbetas av personalen. Rektor ansvarar för att skriva ihop en reviderad plan.

Förankring av planen

Vi går igenom planen med alla elever vid läsårsstarten och den finns i alla klassrum.

Planen ska finnas tillgänglig på skolans hemsida. I en informationsfolder som delas ut vid läsårsstart finns ett utdrag ur den. På föräldramöte informerar vi om planen.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Planen utvärderas tillsammans med eleverna i resp. klass.

Efter det utvärderar personal och skolledning planen tillsammans och väger då in den information som vi har från elevdiskussionerna samt de enkätsvar och/eller kontakter som varit med vårdnadshavare.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Elever, vårdnadshavare och personal samt skolledning.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Det har varit bra med rasttillsyn och med personal som äter i matsalen.

Vissa perioder har vi haft en utökad rasttillsyn då det har bedömts relevant.

TORA-arbete i klasserna F-3 har varit positivt.

Årets plan ska utvärderas senast

2021-09-15

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Innan den 30 april ska eleverna i varje klass diskutera den nuvarande planen och ha möjlighet att ge förslag på förändringar. Vi planerar att göra elevenkätundersökningar några gånger per termin.

Personal/skolledning diskuterar och arbetar med planen på personalmöte.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Rektor Roger Strandberg

Främjande insatser

Främja likabehandling oavsett religion eller trosuppfattning

Områden som berörs av insatsen

Religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

Eleverna ska ha kännedom om religionsfrihet och vad detta innebär samt känna till olika religioner och att se till det som förenar snarare än skiljer dem åt. Undervisningen ska vara allsidig och saklig.

Uppföljning sker inom undervisningens ram t ex gemensamma diskussioner i klassen, läxförhör, prov etc.

Insats

Inom SO-undervisningen betona de likheter som finns inom några av världsreligionerna (till exempel judendom, kristendom, islam, buddism och hinduism). Tillsammans med eleverna belysa och diskutera fördomar och föreställningar om olika religiösa grupper som förekommer.

Vi uppmärksammar t.ex. fester och traditioner och deras ursprung/syfte i samband med undervisningen och/eller när de inträffar. Vi tar upp aktuella händelser som förekommer i t ex media och/eller hemma i de fall där vi känner till att det finns familjer som praktiserar en religion.

Ansvarig

Respektive undervisande lärare

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under läsåret.

Människors lika värde och rättigheter

Områden som berörs av insatsen

Kön, Etnisk tillhörighet, Funktionsnedsättning och Ålder

Mål och uppföljning

All vår verksamhet oavsett ämne ska syfta till att eleverna utvecklar ett normkritiskt förhållningssätt där alla är med och får utvecklas utifrån sina egna förutsättningar och intressen.

Insats

Tillsammans med eleverna analysera och diskutera vilka fördomar och föreställningar som förekommer i olika sammanhang rörande kön, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning och ålder.

Ansvarig

Respektive undervisande lärare

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under läsåret

Trivsel och trygghet

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Alla elevers trivsel och trygghet är vårt gemensamma ansvar, det är en fråga som rör all personal. Alla elever ska trivas och känna sig trygga och veta att det finns vuxna att prata med som hjälper dem om de upplever kränkningar.

Elever och personal ska ha kännedom om vad som kan uppfattas som kränkande behandling.

All personal ska veta om skolans rutiner för hur de ska agera om kränkningar sker.

Utvärdering och kartläggning sker i samband med elevråd och klassråd liksom inför/vid utvecklingssamtal.

Insats

I klasserna arbetas det regelbundet med t ex värderingsövningar för att belysa olika värdegrundsfrågor samt vad som kan uppfattas som kränkande behandling. Klassråd och elevråd innehåller regelbundet punkten "skolans likabehandlingsplan" där elevernas upplevelse av trivsel och trygghet tas upp samt kartläggning och utvärdering sker.

TORA-arbete ska fortsätta och försöka spridas till alla klasser.

Ansvarig

Respektive undervisande lärare

Datum när det ska vara klart

Arbetet sker under läsåret.

Pojkar och flickors lika värde

Områden som berörs av insatsen

Kön, Könsidentitet eller könsuttryck och Sexuell läggning

Mål och uppföljning

Skapa förutsättningar för att pojkar och flickor ska ha en lika hög måluppfyllelse.

Insats

I samband med NO- och SO-undervisningen arbeta med eleverna kring fördomar och föreställningar om människor baserat på kön, könsidentitet/könsuttryck eller sexuell läggning som kan förekomma. Exempel på teman att diskutera utifrån beroende på elevernas ålder : olika familjeförhållanden, sex och samlevnad, relationer, könsroller. Tillämpa ett normkritiskt förhållningssätt i all undervisning oavsett ämne/tillfälle.

Personal och skolledning analyserar nuvarande måluppfyllelse och vad de skillnader som finns beror på.

Ansvarig

Respektive undervisande lärare

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under läsåret

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Trygghetsvandring med elevrådet tillsammans med rektor och skyddsombud.

Analys av årets incident- och tillbudsrapporter.

Personal och elever går igenom skolans regler.

Föräldraenkäter vart annat år om trivsel och trygghet samt information vid utvecklingssamtalen och föräldramöten.

Egna elevenkäter ett par gånger under året.

Personal och skolledning analyserar och diskuterar vid studiedagar/konferenser.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder .

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Klassvisa diskussioner.

Klassråd och elevråd.

Info från utvecklingssamtal.

Elevenkäter.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Analys och diskussion på studiedagar och konferenser där all personal deltar.

Resultat och analys

Det finns platser som upplevs obehagliga att vara på av en del elever. Det är bakom fritidsgården och på fotbollsplanen.

Förebyggande åtgärder

Namn

Att motverka förekomsten av kränkande behandling och diskriminering

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Kränkande behandling och diskriminering ska inte förekomma i verksamheten. Den som får kännedom om någon händelse meddelar rektor som ger information till huvudmannen. Rektor beslutar om kartläggning av händelsen. Kartläggningen analyseras och åtgärder bedöms efter vad den visar.

Åtgärd

Vi följer regelbundet upp förekomsten av kränkande behandling och diskriminering i samband med klassråd och elevråd.

Värderingsövningar genomförs i alla klasser och i familjegrupperna.

Översyn av rasttillsynen och schemaändringar sker återkommande under läsåret efter behov.

Översyn och omfördelning av resurser sker efter behov.

Motivera åtgärd

Rasttillsynen behovsanpassas.

Ansvarig

Rektor Roger Strandberg

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under läsåret.

Rutiner för akuta situationer

Policy

Personalen arbetar aktivt med demokratifostran. Vi har nolltolerans mot kränkande behandling och diskriminering i vår verksamhet. Alla elever ska ha någon vuxen på skolan de med förtroende kan vända sig till om de eller någon annan blir utsatt för trakasserier eller kränkande behandling.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

God rasttillsyn, baserat på kunskap om vilka platser som eleverna upplever som otrygga, för att upptäcka och motverka kränkningar.

Regelbundna klassråd och elevråd där trivsel och tryggheten kartläggs. Regelbundna diskussioner i personalgruppen på konferenser kring elevernas trivsel och trygghet. Vi provar att ha samtal i separata flick- och pojkgrupper. Diskussioner som också syftar till att personalen bildar en gemensam uppfattning om vad som menas med trakasserier och kränkande behandling och vad vi som vuxna i skolan ska reagera på.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Elever och föräldrar vänder sig i första hand till respektive klasslärare eller socialpedagog.

Kontaktuppgifter till skolan finns på skolans hemsida samt i informationsfoldern som delas ut varje läsår. Rektor eller specialpedagog kan också kontaktas direkt.

Alla elever och deras vårdnadshavare ska känna sig trygga i att kunna prata med all personal som de har förtroende för, även om den personen inte nämns ovan.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

Den som misstänker eller får kännedom om att ett barn blir eller blivit utsatt för kränkande behandling ska:

- Se till att kränkningen avslutas snarast, ev. åtskilja de som är inblandade.
- Skapa sig en överblick av vad som händer/hänt.
- Informera rektor samt klasslärare eller socialpedagog. för inblandade elever.
- Klasslärare eller socialpedagog. informerar föräldrar.
- Rektor har ansvaret för att informera huvudmannen/förvaltningschefen.
- Om en händelse inneburit allvarlig fara för liv eller hälsa ska arbetsmiljöverket omgående underrättas. Rektor ansvarar.
- Dokumentation skriver var och en om det som framkommit och gjorts. Denna sparas så att den kan tas fram för sammanställning och kartläggning. Tillbudsrapport ska också skrivas.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Om ett barn känner sig kränkt av en vuxen på skolan ska rektor omgående informeras av den som får misstanke om händelsen/känslan. Den åtföljande utredningen leds direkt av rektor. Rektor ansvarar för och dokumenterar utredningen.

Rektor har ansvaret för att informera huvudmannen/förvaltningschefen när det bedöms vara befogat.

Om en händelse inneburit allvarlig fara för liv eller hälsa ska arbetsmiljöverket omgående underrättas.

Rutiner för uppföljning

Uppföljning sker alltid under den närmaste veckan efter en enskild händelse. Den görs av rektor, specialpedagog eller klassläraren.

Rutiner för dokumentation

Dokumentation om det som framkommit och gjorts förs av den/de av personalen som gjort utredningen. Denna sparas hos rektor så att den kan tas fram för sammanställning och kartläggning.

Ansvarsförhållande

Den som får kännedom om en kränkning ansvarar för att meddela rektor och klasslärare. Rektor ansvarar för att informera huvudmannen och arbetsmiljöverket.

Rutiner för att utreda och åtgärda när personal kränks av elev eller annan personal

Om en av personalen känner sig kränkt av en elev eller vuxen på skolan ska rektor omgående informeras av den som får misstanke om händelsen/känslan. Den åtföljande utredningen leds direkt av rektor. Rektor ansvarar för och dokumenterar utredningen.

Rektor har ansvaret för att informera huvudmannen/förvaltningschefen när det bedöms vara befogat. Om en händelse inneburit allvarlig fara för liv eller hälsa ska arbetsmiljöverket omgående underrättas.

Rutiner för uppföljning

Uppföljning sker alltid under den närmaste veckan efter en enskild händelse. Den görs av rektor, specialpedagog, socialpedagog. eller klassläraren.

Rutiner för dokumentation

Dokumentation om det som framkommit och gjorts förs av den/de av personalen som gjort utredningen. Denna sparas hos rektor så att den kan tas fram för sammanställning och kartläggning.

Ansvarsförhållande

Den som får kännedom om en kränkning ansvarar för att meddela rektor, socialpedagog och klasslärare. Rektor ansvarar för att informera huvudmannen och arbetsmiljöverket.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad via msn av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på Lunarstorm. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]

- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejttoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att ”Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa”. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]

- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]